

PANEL I
**CZEGO OCZEKUJEMY OD ŚRODOWISKA HYDROBIOLOGÓW
W KWESTII ROZWIĄZANIA PROBLEMÓW OCENY JAKOŚCI WODY?**

STAN EKOLOGICZNY WG RAMOWEJ DYREKTYWY WODNEJ
NOWE HORYZONTY, WĄTPLIWOŚCI, PROBLEMY, PUŁAPKI

HANNA SOSZKA

Instytut Ochrony Środowiska
ul. Kolektorska 4, 01-692 Warszawa, e-mail: hasoszka@ios.edu.pl

Wszystkie kraje Unii Europejskiej stoją obecnie wobec licznych problemów i wątpliwości związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej. Są one szeroko dyskutowane zarówno na forum europejskim, jak i w poszczególnych krajach członkowskich. Do najtrudniejszych i najczęściej podejmowanych kwestii należy: wyznaczanie warunków referencyjnych, interpretacja zapisów dyrektywy (przede wszystkim definicji klas stanu ekologicznego), zasady zintegrowanej oceny stanu ekologicznego (stosowanie zasady one-out-all-out), ocena ryzyka błędnej klasyfikacji.

Zjazd Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego stwarza wyjątkową okazję do wymiany poglądów, przynajmniej na niektóre z tych zagadnień, w szerokim gronie specjalistów, zajmujących się na co dzień funkcjonowaniem ekosystemów wodnych.

OCENA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ – NAJSŁABSZA STRONA
MONITORINGU BIOLOGICZNEGO WÓD PŁYNAĄCYCH

PAWEŁ KOPERSKI

Zakład Hydrobiologii, Uniwersytet Warszawski
ul. Banacha 2, 02-927 Warszawa, e-mail: p.t.koperski@uw.edu.pl

Spośród kilku istotnych słabości oceny jakości środowisk słodkowodnych metodami zapisanymi w Ramowej Dyrektywie Wodnej najważniejszą wydaje się konieczność oceny różnorodności biologicznej wodnych bezkręgowców. Różnorodność taksonomiczna, najważniejszy element różnorodności biologicznej to jeden z podstawowych parametrów oceny jakości środowisk według dwóch, konkurencyjnych w Polsce metod monitoringu biologicznego – oprócz obecności i liczebności taksonów wskaźnikowych do oceny jakości środowiska stosuje się wskaźniki różnorodności oraz bogactwo taksonów.

Wskaźniki te odnoszą się jednak tylko do niektórych taksonów, ujętych w metodyce obliczania wskaźników i oznaczanych z dokładnością do rodzin lub rodzajów, grup gatunków i gatunków. Różnice wartości tak obliczanych wskaźników różnorodności taksonomicznej traktowane są jako parametr opisujący różnice w całkowitej różnorodności biologicznej cieków co jest podejściem całkowicie błędnym. Oszacowywanie różnorodności taksonomicznej na podstawie oznaczeń z dokładnością do większych jednostek taksonomicznych jest postępowaniem metodycznie błędnym, gdyż średnia liczba gatunków w obrębie rodzaju i średnia liczba rodzajów w obrębie rodziny wśród słodkowodnej makrofauny różnią się w poszczególnych grupach kilkunasto-, a nawet kilkudziesięciokrotnie. Analiza wieloletnich danych na temat zależności pomiędzy różnorodnością taksonomiczną poszczególnych taksonów a różnymi parametrami środowiskowymi w drobnych ciekach Pojezierza Mazurskiego wykazała jednoznacznie, że: 1. Poszczególne zmienne środowiskowe odmiennie modyfikują różnorodność taksonomiczną poszczególnych grup fauny cieków, a wpływ zmiennych środowiskowych na całkowitą różnorodność taksonomiczną fauny cieków to wypadkowa takich modyfikacji dla różnych taksonów. 2. Nie ma bezpośredniego związku pomiędzy np. dopływem zanieczyszczeń a różnorodnością taksonomiczną. Ocena jakości środowiska cieków na podstawie różnorodności taksonomicznej całości fauny jest więc postępowaniem błędnym (nie wykazuje istotnych efektów) podobnie jak ocena jakości środowiska cieków na podstawie różnorodności taksonomicznej części fauny (wykazuje istnienie tylko niektórych, mniej ważnych efektów).